

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא ע"ז.

עין משפט
נר מצוה

י"א א מ"י פ"ט מהל' שבתות הלכה ו סמג
ע"ז פט טו"ט ח"מ ס'
של סעף ז ד' אלפס
כ"ז ו' ו' ד' ק' פ' :
ב ב מ"י שם טו"ט ע
סעף א:
בא ג ד ה מ"י שם הלכה
ז סמג שם טו"ט ע
ח"מ ס' של סעף א:
בב ו ז טו"ט ח"מ ס'
של סעף ה:
בג ח ט טו"ט ע שם סעף
ו:
בד י כ טו"ט ע שם סעף
ה:
בה ל מ טו"ט ע שם
סעף ו:
בו נ מ"י שם הלכה ד
סמג שם טו"ט ח"מ
ס' של סעף ד:
בז ס מ"י שם טו"ט ע שם
סעף ה:

דאגרי אגורי דוולא ואתא מטרא פסידא דפועלים. משמע הכא דהלכה כרצא דליכא מאן דפליגי ומימה דלמך צמי שאלחו (גיטין 97 ע"ד: וע"ז ד"ה רצה) ההוא דלמך ליה לארסיה כ"ע דלו תלתא וסקלי ריצעא ואת דלי ארבעה וסקול תלתא לסקוף אחי מטרא אמר רב לן יוסף הא לן דלה רצה אמר רב לן לאטריך ומפרש טעמא דרצה משום דמשמיה רחימי עליה ומוכח התם דהלכה כרצה ו"ל דדוקא צריכס שירד לקרקע צאריסות נותן לו השלש אפילו אחי מיטרא מספק דשמה לן אחי כמו שאר אריסי דסקלי ריצעא אפי' אחי מיתרא לן יטריך דללות תלתא אלא כרצה פועלים שאינס אריסין אלא נותן להם שכירות על המלאכה אפי' התחילו במלאכה אין להם ליטול אלא לפי מה שעשו כיון דלן נחמי לארעא להיות בחוקת אריסין: **ואתא מיטרא בריצה** פסידא דפועלים. לספרים דגרסי בליניא ז"ל דמייירי כסירה לארעיה דצלא סייר לן הו פסידא דפועלים דלמך רצה צההוא דלעיל ואטריך הך דהכא לאשמועינן דצמתי נהרא פסידא דבעה"ז (ס' דלע"ג דסיירו לארעא דלעיל צההוא דריפקא לן סייך לאשמועינן צאתא נהרא דאין רגילות על ידי גדול נהר דתיתמלי ארעא מיה שלא תהא ראויה לריפקא בשביל כך ומההוא דוולא דהכא אפילו היה מפליג צין סירה ללן סירה לן הוה שמעינן מינה היה דריפקא דה"א דגבי ריפקא אפילו סירה לן הו פסידא דפועלים דלן היה להם לידע דתיתמלי מיה כ"כ ע"י מיטרא שלא יוכלו לרפוק צה אכל הוה מייירי קרקעו שהמטר מונעה מריפקא ולא היה לו צדק להולין שם ועי"ל דהכא גבי דוולא אפי' לן סירה הו פסידא דפועלים ולהכי לן מפליג צה צין סירה ללן סירה כצאריך דהתם אי לן סירה לן הו פסידא דפועלים לפי שהפועלים אין להם לידע שהמטר ימנע קרקעו מריפקא אכל צדוולא רוב השדות מתמלאות צהס יאוריס על ידי המטר ולא היה לו לירא יותר מפועלים ולא פשע צמה (ס' שהוליס שם: **ופסק נהרא בפלגא דיומא**. הכא נקט פלגא דיומא משום דפלגא דיומא עבד דפסיק טפי על ידי גדולין ממנו להשקות השדות: **עביר דפסיק פסידא דבעה"ז**. גבי ואתא נהרא דלעיל לן מפליג צין רגיל למיתי ללן רגיל דסתמא עבד למיתי שלכך יש צו חריצין להולין המים בכל השדה ולא מפליג צין צני ההוא מתא לצני מתא אחריתי דאפילו איתנהו צההוא מתא הו פסידא דבעה"ז דלן להם לידע ענין שדה אס צה מן הנהר לתוכה אכל אס פסק הנהר יודעין כל צני העיר:

יד פוער ע"ה העירונה. כלומר אינה על התחמונה דקאמר מה שצריך לשכור פועלין ציוקר: **רצ**

פסידא דפועלים. גשמים שירדו הפסד פועלים הוא ללן יהיז לכו מדי דלמך לכו מזליכו גרס: לן סירה מאורסא פסידא דבעל הצית. דלמרי ליה מי ימר דלדעתא דההוא ארעא אגרמן: **לדולא**. להשקות שדות: **ואתא מטרא**. והשקה אותה ואינה צריכה לדולא: **אסא נהרא**. גדל הנהר ועלה וכנסו צמחיין העשויין צשדה ומן היא שמה ואינה צריכה לדולא: **פסידא דבעל הצית**. דפועלים אין יודעין צמנהג שדהו שיהא נהר עולה להשקותו אן הוא היה יודע: **ופסיק נהרא**. צממנו משקיין: **אכלויה דמחווה**. צמחוחה הוא עירו של רצה הו צני אדם הרגילים לשאת משאית תמיד וכשושצין צטלים קשה להן: **יד פועל על העליונה**. ואפילו הוא חוזר צו דיכול לחזור צו דכתיב (ויקרא סה) כי עבדי הם ולא עבדים לעבדים ומהכא יליף לן צ"פ"ק דקדושין (97 ע"ד:): **פשיטא**. דכי גמרי שני סלעים הוא דסקלי: **דאייקר עבדסא**. הוקרו פועלים: **ואימרו**. לשון הפרש ומזור אמור ומתרחק מן הדבר וצלשון המקרא דומה לו כעת צמרוס ממירא (איזב ט): **פייסינהו**. הרצה תמנויס: **מהו דסימא**. כיון דיד פועל על העליונה: **פשיטא**. דאס סלע מיה מה שעשו נותן להם סלע אלא מיה יתן: **לן ליכא דול עבדסא מעיקרא**. כששכרן הו פועלין צוול: **ואגרינהו צטפי זווא**. ואלו לן רצו להשתכר כשאר פועלים והוסיף להם זול כשפסק להן סלע על חזיה לן היה ראוי אלא לסלע חסר דינר: **והפסא אייקר עבדסא**. וקס צטפי זוחא ששאר פועלים יטלו עליו סלע: **מהו דסימא**. הואיל ולרצנן יד פועל על העליונה מצי אמרי ליה כו': **לן קיס לנו**. לן הייתם יודעים שתיזו ראויין ליטול סלע ואני צדך היה אפשי לשכור ורציתי צבעתס שלא תתרו צפחות מסלע ואמתי להוסיף זול על שר פוליה כדי ליטול סלע להשלים לצונס: **הפסא דקיס לנו**. שהכל נוטלין סלע כרצונס על זאת לן התנתי להוסיף: **מהו דסימא**. הואיל ואמר רצי דוסא יד פועל על התחמונה טעמיה משום דתפיס צעל הצית הוא והשמה כי פייסוהו פועלין מצי אמר להו וכו': **סלע נוסן להם סלע**. ואס העמיד להיעשות יכול הוא לגמרו צשכירות סלע נותן להם צמה שעשו סלע: **לן צריכא דול עבדסא שסא**. לכך יגמור צסלע אכל צשעת התנאי היה חזיה ראוי ליותר מסלע והן כשפסקו על כולה צ' סלעים דחוקיס הו ואחילו גציה: **מהו דסימא**. הואיל ולרצי דוסא יד פועל על התחמונה נימא להו צציר זוחא אמריתו לי צציר זוחא שקולו והרי הכל עושים חזיה צסלע טלו אחס צמה שעשיתם סלע חסר זול: **קמ"ל דלמרי ליה כי אמרינן לך אדעתא דלן קיס לך לעשות צסלע ורציון שאי אפשרי להוסיף נתרצינו שר פוליה: **הפסא דקיס לך**. אי אפשינו צפחות מיכן שהרי צסלע נתרצית: שכיר יוס: שאני ליה צין שכירות קבלנות. דגבי שכירות איתא להאי טעמא דעבדי ה"ס ולא עבד אלא לעצמו ורצי דוסא צקבלנות מייירי דקמני קיבלו קמה לקצור ורצו צשכיר יוס: עבדים לעבדים אכל צקבלנות אין זה**

(א) פי' שהפועלים בני אותה העיר יודעים מנהג הנהר. הנה המנהג, (ב) פי' הרמב"ם חופרי ארמה, (ג) ז"ל מהגרייבו. ועי' [ד] (ז) צ"ק קטו: לעיל י' (ח) ע"י מוס' קדושין ת. ד"ה חלה שלשן, (ט) [לעיל יוד. וצ"ק קטו:]; (י) [לפסקי רש"ש, (ט) [ויקרא סה].

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה ואתא וכו' ואצ"ג דסיירו: (ב) בא"ד ולא פשע צמה שלא הוליס שם:

גליון הש"ס
גמ' בין שכירות לקבלנות. עין לעיל 97 מה ע"ה מוס' ד"ה והא:

הגהות הגר"א
[א] גמ' (יהיז לכו) תל"מ: [ב] שם ולסוף. ר"צ צבעת עשייתו האלי:

מוסף רש"י
פועל יכול לחזור בו אפילו בהצי היום. שאינו עולה שום צה לעשות לו שכור מאלן ואיך לחזור בו יחזור צו (ע"ז י').

אנו לסלע דהוא פחות מכדי רצי דוסא שפוחת להם שכיירו צפחות מיכן שהרי שאני ליה צין שכירות קבלנות. דגבי שכירות איתא להאי טעמא דעבדי ה"ס ולא עבד אלא לעצמו ורצי דוסא צקבלנות מייירי דקמני קיבלו קמה לקצור ורצו צשכיר יוס: נותן